

preseraro); la afero, la tempo ne *~as* (Kp BRULI); *~as al mi revidi vin*. *~a*. Ne plu prokrastebla: la demando pri komuna lingvo por la scienco sin prezentas kiel *~a problemo*; unue zorgi la plej *~an*; li havas *~an bezonon* da mono; *~a letero*; *~e bezoni ion*; esti pelata, premata de *eco*. *~igl* = *~i 1*.

* **Urini** (ntr). Eligi *~on*. *~o*. Flava ekskrementa likvaĵo, tirita el la sango per la renoj k eligata de la veziko.

* **Urno**. 1 Granda vazo, kiun antikvuloj uzis por ĉerpi akvon, konservi mortocindrojn aŭ kolekti voĉdonilojn. 2 Ujo por kolekti voĉdonilojn.

* **Urogalo**. Speco de tetrao; tetraego (*tetras urogallus*).

* **Urso**. Speco de granda raba kvinfingra plandmarŝanta mamulo (*ursus*): *murmuregas la ~o sed danci ĝi devas Z*; *fari al iu ~an* (mallertan) *kareson Z*; antaŭ mortigo de *~o ne vendu ĝian felon Z* (atendu la venkon antaŭ ol fanfaroni: Vd TRO FRUE, TRIUMFI); *fari al iu ~an helpon* (dangere pro mallerto, kiel la *~o*, kiu por elpi muŝon de sia dormanta amiko, frakasis per ŝtono lian kapon kune kun la muŝo).

* **Urtiko**. Speco de senpetalaj dukotiledonoj, kies folioj k trunketo pikas sentigante brulumon (*urtica*): *~on frosto ne difektas Z* (malbonuloj ĉiam estas plej fortikaj).

* **Utero**. Organo de mamulinoj, en kiu la feto evoluas dum la gravedtempo: *ĉio, kio malfermas unue la ~on, apartenas al Mi Z*; *kial mi ne estis mortigita en la ~o, ke mia patrino estu mia lombo Z*?

* **Utila**. Profite uzebla; produktanta efektive bonan rezulton: *~a instrumento, libro, institucio, leĝo*; *~a al iu, por iu aŭ io*; *per kio mi povas esti al vi ~a?* kiel granda estas la *eco* de internacia lingvo l ĉion por ornamo, nenion por *eco*. Kp OPORTUNA, TAŬGA. *~o*. Io *~a*: tiu kondiĉo donas *~on* al la ludanto; *mi faras tion por via ~o*; *li ŝatas la belon k malŝatas la ~on*. *~i* (ntr). Esti *~a*; liveri *~on*: *ĉu tio ~us por vi, al vi?* senĉesaj admonoj tute ne *~as B*; ne *ĉio ~as, kio brilas Z* (Kp FRUKTO). *~igl*. Uzi ion, tiel ke ĝi estu *~a*: *ne~igebila rompitaĵo*. *~ismo* §. Doktrino, kiu rig-

ardas la *~on* k profiton kiel nuran principon de konduto. **Mal~a**. Malprofite uzebla; produktanta domaĝon aŭ difekton: *mal~a birdo, vermo, konsilo*. **Mal~o**. Io mal~a: *li fariĝas tiel potenca nur por nia mal~o*; riĉeco konservata nur por la mal~o de ĝia propra mastro Z (Kp MALPROFITO, DIFEKTO, AVERIO, VUNDIO). **Mal~i** (ntr). Esti mal~a: *kiu malŝatas bonan konsilon, mal~as al si mem Z*; *ĝi neniom mal~as*. **Ne~a, sen~a**. Produktanta nenian *~on*: *sen~a zorgo* (Kp SENFRUKTA, VANA, SUPERFLUA, BALASTO. Vd DRAŜI, MELKI, KRI-BRILU, TORDI).

Utopio. Neefektivegebla idealo, teorio: *ĉu efektive ni laboras por ia ~o Z?* *~a projekto*; la esp-istojn oni longe taksis *~istoj*.

Uverturo. Orkestra peco, ludata antaŭ opero.

uvulo. Karna apendico, pendanta ĉe la mezo de la malsupera rando de la velo: (fon) *~a ro* (= ro produktata de la vibrado de la *~o*).

* **Uzl** (tr). Preni ion kiel rimedon por atingi celon; agi per io por kontentigi bezonon: *~i fingrojn anstataŭ forketo*; *~i multe da salo B, poŝan tranĉilon Z, pafilegon Z, la artikolon Z, finaĵon Z, prepozicion Z, akuzativon*; *~i sian prudenton, rajton, artifikon*; *~i monon k admonon k flaton k balon Z* (ĉiujn rimedojn); *~u tempon estantan Z*; *ni ~u bone la vivon Z* (Kp ĜUI). *~(ad)o*. Ago *~i*: la *~ado* de la artikolo estas sama kiel en la aliaj lingvoj Z; *fari ~on el prepozicio, el ĉiu momento Z, de siaj armiloj*; *komuna ĝisnuna ~ado devas ludi en lingvo pli gravan rolon ol seke teoria logikeco Z*. *~aĵo*. Ĉio, kion oni povas *~i* (Kp ILO, INSTRUMENTO, APARATO). **El~i, ~difekti** (tr). Difekti per longa *~ado*: la infano el~as multajn ŝuojn; el~ita pantalone; malnova el~itaĵo Z; (f): okuloj el~itaj pro senĉesa legado; el~i siajn fortojn per vanaj penoj. **For~i, ~konsumi** (tr). Konsumi per uzado: oni for~is la tulan provizon da ligno dum la lasta vintro. **Mis~i** (tr). *~i* en maniero, kiu ne estas ĝusta: *mis~i sian aŭtoritaton por defendi malvirtulojn*. **Tro~i** (tr). *~i* super la ĝusta, ordinara mezuro: *tro~i la kun-*